

Ještě starší než „dvašedesát: Tanky T-54 vjely do zóny speciální operace

☆ cs.topwar.ru/215208-esche-starshe-shestdesjattvoiki-v-zonu-specoperacii-poehali-tanki-t-54.html

Edward Perov

20. dubna 2023

Vše, co souvisí s ruskými obrněnými vozidly v zóně speciální vojenské operace na Ukrajině, se stalo skutečně palčivým tématem. Mnoho lidí si pamatuje, s jakou intenzitou se vedly spory o zprovoznění tanky T-62M a jejich modifikované varianty. Ty se však stále nechystají utlumit, nicméně se zdá, že se pozornost brzy zcela přesune ke starším bratříčkům těchto strojů.

Ano, mluvíme o T-54/55. Jejich přesun byl zaznamenán relativně nedávno - síť je plná fotografií jednoho nebo možná několika stupňů s těmito tanky, které se pohybují někde na otevřených prostranstvích naší země. Navíc pro tento jev existovalo mnoho vysvětlení, až po ta nejnaivnější, že se je chystali demontovat na jiná auta.

Ale rakev se právě otevřela: jejich cesta je zavedla o něco dále než do továrních budov, kde tanky nerozebírají opraváři, ale granáty, které prorazily pancíř.

Pár slov o tanku v Záporoží

Nálada naší - domácí - široké veřejnosti je vcelku pochopitelná, a proto jsou názory na vzhled těchto starých strojů vpředu velmi pravděpodobně velmi polární. Na závěry, bez ohledu na to, jak zřejmé se mohou zdát, je však příliš brzy – dokonce i mnohé západní zdroje jsou v tomto ohledu opatrné.

V tuto chvíli je k dispozici pouze jedna fotografie a video (screenshot) z telegramových kanálů, které zobrazují stejný T-54. Proto je předčasné hovořit o tom, kolik a hlavně v jaké kapacitě tyto tanky dorazily do Záporožské oblasti.

To druhé, tedy o kvalitě, je důležité zejména v tom smyslu, že za

poslední měsíce se skutečně objevilo děsivé množství úvah a dokonce prohlášení, že staré tanky nejsou vůbec tanky, ale samohybná děla, a jsou slouží výhradně ke střelbě z uzavřených pozic a vůbec nepřijdou do kontaktu s nepřítelem. Zde lze říci jedině: oba útočí a podílejí se na aktivní obraně. Proto nemá cenu zlehčovat výkon našich tankerů, prolévat krev a pracovat na starých a méně chráněných vozidlech.

Ani rozsah střelby, ani naváděcí zařízení z tanku za žádných okolností nevytvoří samohybnou zbraň, proto jsou všechny epizody takového použití vozidel vynucenými opatřeními, když není po ruce nic jiného, a v podmínkách polohy “zatloukání”. Vzhledem k rigiditě z hlediska názvosloví výstroje ve vojskách se nikdo s upřímně řečeno šíleným nápadem ve stylu „udělejme dělostřelecké divize z tanků – starých“ neozve.

Takže T-54/55, pokud opravdu půjdou na frontu v nějakém komerčním množství, s vysokou mírou pravděpodobnosti se použijí především jako tanky a pak vše ostatní. Natož v defenzivě.

Nádrž je opravdu stará

Ať chceme nebo ne, nelze polemizovat s tvrzením, že T-54 je opravdu starý tank. Ano, v průběhu let výroby prošel tento stroj řadou změn a byl vyroben v několika modifikacích - na fotografiích ze Záporožské oblasti je T-54B, který byl uveden do provozu v roce 1956. Nicméně formálně se tomuto tanku, jako platformě bez vázání na modernizace, podařilo Stalina chytit.

Zároveň je pravděpodobné, že se v zóně speciální vojenské operace objeví i T-55, které se od svých předchůdců výrazně liší motorem, protiatomovou ochranou, vnitřním vybavením, kulometry a tak dále. Nemají však prakticky žádné radikální rozdíly v bojových vlastnostech, takže je v našem případě jednodušší je kombinovat a mluvit o dvou

najednou. Zejména o jejich brnění a zbraních, které jsou v mnoha ohledech určujícími faktory - o jiných aspektech se zde již nejednou mluvilo.

V první řadě se samozřejmě musíme dotknout tématu rezervace T-54/55, který hraje jednu z primárních rolí v jakémkoli konfliktu, a tím spíše ve speciální vojenské operaci.

Tank T-54B

A podle dnešních měřítek prakticky neexistuje.

Samozřejmě žádný kombinovaný pancíř – výhradně homogenní ocel. Jeho maximální tloušťka v přední části korby je na úrovni 100 milimetrů (resp. až 200 mm s přihlédnutím k úhlu sklonu pancéřových

plátů). Pokud jde o ostatní výstupky trupu, tloušťka ocelové hmoty na bocích se pohybuje od 60 do 80 mm a na zádi - až 45 mm.

Věž jako nejexponovanější část tanku má obdobné ukazatele v přední části - do 200 mm, dále až 160 mm oceli v bočních částech a až 60-65 mm v zádi.

V těch dobách, kdy byly tanky T-54/55 stále relevantní, bylo takového pancéřování docela dost, když ne z celého spektra hrozeb, tak z většiny z nich určitě. Ale v tomto případě dokáže spolehlivě ochránit pouze: kulky všech ráží, malorážové dělostřelecké granáty a střepiny. Takže všechny tankové granáty, raketové systémy a dokonce i protitankové granátometry dostupné v ozbrojených silách Ukrajiny představují vážné nebezpečí pro vozidlo. Proto je vysoce nežádoucí používat tank pro přímý boj s nepřítelem, který má k dispozici těžké protitankové zbraně.

Tank T-54 v řezu. Můžete pozorovat tloušťku rezervace

Objevují se také otázky ohledně výzbroje vozidla, konkrétně jeho hlavní ráže proti 100mm puškovému kanónu D-10T2S. Jaké otázky však mohou existovat pro zbraň, jejíž základní verze byla vytvořena během Velké vlastenecké války ...

Ano, zbraň má stabilizaci ve dvou rovinách, takže tank může zasáhnout cíle i za pohybu, i když výsledek je formálně 50 na 50. A hlaveň je opět rýhovaná, takže na velké vzdálenosti bude přesnost vyšší. zbraní s hladkým vývrtem, i když podobná, samotná srovnání jsou hrozná - přišli jsme, porovnáváme ty vlastnosti, o kterých jsme dříve ani neuvažovali.

Ale pouze vysoce výbušné tříštivé granáty mohou prokázat působivou sílu: pod dvěma kilogramy výbušniny v kombinaci se silnostěnným ocelovým pouzdem dokážou Kuz'kinovu matku ukázat nejen lehkým obrněným vozidlům, ale také nepřátelské pěchotě. Samozřejmě ne se stejným efektem jako 125mm OFS, ale přece.

Ale s částí munice prorážející pancéřování to není moc dobré.

Z „nejčerstvějších“ – přijatých do konce sedmdesátých let – v muničním nákladu tanků řady T-54/55, pokud vezmeme domácí nomenklaturu, najdete pouze opeřené pancíře prorážející podkalibrové granáty 3BM25“ Isomer“ s wolframovým jádrem, stejně jako dvě varianty kumulativních plášťů - 3BK17 a 3BK17M.

Průbojná střela 3BM25 "Isomer" pro 100 mm puškové dělo T-54/55

Podkaliberní střela s tímto zajímavým názvem prorazila ze vzdálenosti dvou kilometrů plát z pancéřové oceli o tloušťce 150 mm pod úhlem 60 stupňů od svislice (300 mm snížený pancíř). Ale jeho kumulativní protějšky zasáhly pancíř o tloušťce 3-4 ráží, resp.

Na porážku čeho to v současných podmínkách stačí?

V podstatě jen pro lehkou techniku, včetně bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů, jak sovětského, tak západního typu, a také kolových „tanků“ francouzské výroby. Ale pokud mluvíme o tancích bez uvozovek, pak nejzranitelnější vůči 100mm dělům mohou být pouze slovinské M-55S převedené na Ukrajinu, zatímco zbytek lze zasáhnout pouze v oslabených projekcích - boky a zád'.

Musíte však pochopit, že zbraň a granáty nejsou zdaleka všechny důležité součásti pro zasahování cílů. Zde je neméně důležitý zaměřovací systém tanku, který i pro T-54B, dokonce i pro T-55, ponechává v současnosti mnoho přání.

Tyto stroje nemají žádné prostředky pro automatizaci přípravy výstřelu, proto nelze počítat s takovými „výhodami“ civilizace, jako je balistický počítač, laserový dálkoměr a ještě více automatický stroj na sledování cíle.

Střelec má k dispozici pouze optický kloubový zaměřovač teleskopické konstrukce, který umožňuje střelbu z kanónu a s ním souosého kulometu za denního světla. A ve většině případů díky dovednostem vyvinutým k určení vedení a vzdálenosti k cíli, ačkoli na optice existují odpovídající stupnice a značky.

Pro noční podmínky chybí termokamera - pouze zaměřovač na elektronově-optický konvertor (EOP) s aktivním osvětlením z infračerveného světlometu "Luna" (L-2) namontovaného na pravé "lícnici" věže a kinematicky připojeného ke zbrani. Navíc rozsah detekce a identifikace cílů v tomto režimu ve skutečnosti nepřesahuje jeden kilometr.

Hlavní produkční verze T-55. Finské armádní vozidlo

Podobnou situaci má i velitel tanku: buď optické pozorovací a cílové zařízení s jeho nahrazením nočním světlem TKN-1 v noci se stejnou trubicí zesilovače obrazu a osvětlením z jeho světlometu, nebo v závislosti na úpravě vozidla, kombinované zařízení den/noc TKN-3. Tato vozidla tedy nejsou hodna titulu „nejvíce bystrozraký“ tank, od slova vůbec. A nedostatek jakýchkoli prostředků pro automatizaci přípravy výstřelu vážně omezuje možnosti střelby T-54/55.

Nehodí se vůbec?

To, co bylo řečeno o T-54/55 v souvislosti s jejich pancéřováním, výzbrojí a zaměřovacím systémem, není výsměch ve stylu „vytáhl starého muže na frontu“ a nesnižoval bojové kvality těch jednotek, ve kterých tyto tanky vstoupí, pokud vůbec dorazí.

Vše napsané je jen konstatování faktů, se kterými bude nutné počítat v případě jejich bojového použití, budování vhodné taktiky použití. A varovné otázky o tom, jaké byly T-55M a jeho variace, které měly automatický systém řízení palby, lepší ochranu díky použití „reaktivního pancíře“ nebo pancéřových plátů jako T-62M, jakož i další vylepšené vlastnosti.

Tank T-55AM. Jsou vidět pancéřové pláty na čele věže a korby typu T-62M, stejně jako tělo vysílače/přijímače laserového dálkoměru nad dělem a tak dále.

Byli, ano, zdá se, plavali. Díky politice minulého ministra obrany byla sešrotována spousta tanků, včetně dnes již zmíněných modernizovaných T-55. Nyní tyto stroje, které lze poslat na frontu bez nejhlubší opravy a zdokonalování, pouhým znovuotevřením, nejsou. Jinak by takové haraburdí v podobě T-54B a případně T-55 ze

skladovacích základen nebylo vytaženo. A kapacity továren, které by mohly tyto tanky modernizovat, prostě nestačí – všichni už jsou nabití na maximum.

Budou ale skutečně bojovat na T-54/55 a vrhnout je do útoku na těžce ozbrojeného nepřítele?

V našem světě se samozřejmě může stát cokoliv. Nejsou k tomu ale zatím žádné objektivní předpoklady: z hlediska bojových schopností se tyto tanky nedají srovnat ani s nemodernizovanými T-62M. Nemluvě o těch, které prošly revizí - tam vám nakonec ani mířidla, ani zbraně s pancířem neumožní naplno bojovat.

Navíc nemáme plnohodnotnou výrobu kompletních nábojů (náboje a náboje) do tankových 100mm puškových děl. Takže všechny „čtyřiapadesátky“ a „pětapadesátky“, se kterými si zatím mohou vystačit, je zbývající munice ve skladech, včetně těch námořních, které mají tendenci docházet. Nikdo proto zjevně nezaplní všechny fronty těmito starými muži.

Když však sečteme pár úvodních – Záporoží, protiofenzíva ukrajinských ozbrojených sil a tanky – dá se tušit, že T-54/55 bude nasazen v obraně na tomto sektoru fronty. Samozřejmě je s největší pravděpodobností nikdo nepohrbí do věže, i když to, co se právě děje na frontách jakéhokoli nepřátelství. Ale množství zákopů pro obrněná vozidla (podle otevřených údajů) v řadových obranných liniích velmi hrubě a „odvážně“ naznačuje, že auta mohou být stále docela aktivní a kvalitativně posilovat bráněné oblasti, střílet z těchto pozic na nepřítele a měnit je v včasným způsobem.

Zkrátka nestárnoucí klasika, do které staré T-54/55 perfektně zapadají a dokážou přímou palbou nebo na dohled zasáhnout nepřátelskou pěchotu a dokonce i lehká obrněná vozidla na hlavu - extra hlaveň děla v podmíněné pevnosti, a dokonce i pokrytý brněním, vždy zahřeje na

duši. Ale zatím jsou to jen dohady a ne konečná pravda - obecně, jak se říká, uvidíme.